

កំពូលសាសនាវិទូ ៦ ស្មាថ

អ៊ីម៉ា ម៉ាណិក ពិសេស អាណេស

مكتبة
رضي الله عنه

បោះពុម្ពលើកទី១

២០១៤

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង

ជីវប្រវត្តិអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណើស

ជីវប្រវត្តិអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណើស

ឈ្មោះពេញ៖ អ៊ីម៉ា អាឡ អាប៍ ទូល ឡោះ ម៉ាលីក ពិន អាណើស អាស្រ័យនៅក្នុងស្ថាប័ន មកពីកុលសម្ព័ន្ធអារ៉ាប់ហ៊ីមយ៉ូរ ។

សម័យកាល៖ ចន្លោះឆ្នាំ ៩៣៣ ហ.ស ដល់ ១៧៩ ហ.ស ត្រូវនឹងឆ្នាំ៧១២ គ.ស ដល់ ៧៩៦ គ.ស ជាអ៊ីម៉ាប្រចាំទីក្រុងអន្តោប្រវេសន៍ និងបិតក្នុងចំណោមអ៊ីម៉ាទាំងបួនដ៏ល្បីល្បាញ គេបានកំណត់យកឈ្មោះរបស់លោកដាក់ជាឈ្មោះនិកាយ គឺនិកាយម៉ាលីកីយ៍ (អ៊ីម៉ាម៉ាលីក និយម) ផ្នែកក្បួចច្បាប់ឥស្លាម។

ឆ្នាំកំណើត៖ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណើស កើតនៅក្នុងខែនិសាយរដូវទី១ (١٧٤٠) ឆ្នាំ៩៣៣ ហ.ស ត្រូវនឹងឆ្នាំ៧១២ គ.ស ។

កន្លែងកំណើត៖ លោករស់នៅតំបន់អាកីក បន្ទាប់មកទៅរស់នៅឯទីក្រុងម៉ាឌីណា ។

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កម្រិតវិជ្ជា:

អ្នកម្ចាស់ ម៉ាស៊ីន ពិស អាណេស

មរណៈភាព: លោកអ្នកម្ចាស់ ម៉ាស៊ីនបានទទួលមរណភាព
នៅក្នុងខែនិទាយរដូវទី១ឆ្នាំ២០៧៩ហ.ស ត្រូវនឹងឆ្នាំ
៧៩៥គ.ស មានអាយុវែងរហូតជិត ដល់ទៅ៨៦ឆ្នាំ។

និកាយ: គឺនិកាយម៉ាលីកីយ៍ (អ្នកម្ចាស់ម៉ាស៊ីននិយម) ផ្នែក
ក្បួចច្បាប់ឥស្លា។

គោលជំនឿ: កាន់តាមស៊ុណ្ឌា: និងចាម៉ាអៈ។

គោលជំនឿ: កាន់តាមស៊ុណ្ឌា: និងចាម៉ាអៈ ។

ជីវប្រវត្តិអ្នកម្ចាស់ម៉ាស៊ីនពិសអាណេស

អ្នកប្រាជ្ញមូហាំម៉ាត់រ័ចនៈ

អ៊ីម៉ាំ ម៉ាលិក ពិន អាណើស

កំណើតរបស់លោក អ៊ីម៉ាំ ម៉ាលិក ពិន អាណើស

កំណើតរបស់អ៊ីម៉ាំម៉ាលិកពិនអាណើស

អ៊ីម៉ាំ ម៉ាលិក ពិន អាណើស កើតនៅក្នុងខែនិទាយ
រដូវទី១ (بيع الأول) ឆ្នាំ៩៣ហ.ស ត្រូវនឹងឆ្នាំ៧១២គ.ស
ដំបូងបង្អស់លោករស់នៅតំបន់អាកីក បន្ទាប់មកទៅ
រស់នៅឯទីក្រុងម៉ាឌីណា៖ លោកធំឡើងក្នុងគ្រួសារ
មួយដែលយកចិត្តទុកដាក់នឹងការសិក្សាលើមុខវិជ្ជាមូ
ហាំម៉ាត់រ័ចនៈ(علم الحديث)។ ក្នុងចំណោមសមាជិក
គ្រួសារ មានបស់លោកឈ្មោះ ណាហ្វៀក មានងារថា

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់ម៉ាត់វចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលិក ពិន អាណេស

អាព្វ ស្វីហោល មានការយកចិត្តទុកដាក់ច្រើនជាងគេបំផុត
 ចំពោះមុខវិជ្ជានេះ ដូច្នេះហើយទើបគេចាត់ទុកលោក
 បិតក្នុងចំណោមសាស្ត្រាចារ្យរបស់ អធិន្ទ ស្យាហាប។
 បងប្រុសរបស់លោកឈ្មោះ អាន់ណាហ្គ័រផ្តោត
 អារម្មណ៍តែទៅលើចំណេះវិជ្ជាគាត់នៅជាប់ជាមួយនឹង
 ពួកអ្នកប្រាជ្ញវិទូ រហូតដល់គេដាក់ងារអ៊ីម៉ាម៉ាលិកថា
 ប្អូនប្រុសអាន់ណាហ្គ័រ ព្រោះបងប្រុសរបស់លោកជាម
 មុស្សឈឺល្បាញ ។ អ៊ីម៉ា ម៉ាលិក ចាប់ផ្តើមស្វែងរក
 ចំណេះវិជ្ជាតាំងពីនៅតូចទទួលឥទ្ធិពល ពីមជ្ឈដ្ឋាន
 គ្រួសារដែលលោករស់នៅជាមួយ និងដោយសារការ
 ណែនាំរបស់ម្តាយលោក។ មានគេតំណាលថាលោកចង់
 រៀនខាងផ្នែកចំរៀង តែម្តាយរបស់លោកបានណែនាំ
 អោយរៀនខាងចំណេះវិជ្ជាវិញ ម្តាយលោកបាន
 និយាយជាមួយលោកថាៈ « ពិតប្រាកដ មនុស្សមើល
 ឃើញតែចំណុចល្អៗរបស់ចំរៀង ប៉ុន្តែពុំមើលឃើញ
 ចំណុចអាក្រក់របស់វាឡើយ » ម្តាយលោកពុំមាន

កំណត់របស់អ៊ីម៉ាម៉ាលិកពិនអាណេស

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

បំណងចង់ប្រដូចលោកទៅនឹងមនុស្សអាក្រក់នោះទេ

តែចង់អោយលោកបោះបង់ការរៀនចំរៀង។

ហេតុតែស្រលាញ់ចំណេះដឹងពេកលោកបានរុះ

ដំបូលផ្ទះលក់យកលុយទៅរៀនសូត្រ និងរស់នៅ

ជាមួយពួកអ្នកប្រាជ្ញវិទូ។ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកបាននិយាយថាៈ

« នៅពេលដែលខ្ញុំគ្រប់អាយុចូលរៀនម្តាយមីងរបស់ខ្ញុំ
បាននិយាយជាមួយខ្ញុំថា ចូរទៅរៀន ហើយសរសេរ
(គាត់ចង់អោយលោករៀនសរសេរម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ) »។

លោកបានទន្ទេញចប់អាល់គូរអាន បន្ទាប់មក

លោកចាប់ផ្តើមទន្ទេញម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ (الحديث) នៅ

សម័យនោះអ្នកស្វែងរកចំណេះវិជ្ជាចាំបាច់ត្រូវរស់នៅ

ជាមួយអ្នកប្រាជ្ញវិទូណាម្នាក់។ ជាដំបូងលោកនៅ

ជាមួយ អ៊ីតនូ ហ្វូរមុហ្សដែលបានទទួលមរណភាពនៅ

ឆ្នាំ១៤៨ហ.ស រយៈពេលប្រាំពីរឆ្នាំលោកមិនដែលទៅ

រៀនជាមួយគ្រូផ្សេងឡើយ រហូតដល់អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកបាន

និយាយថាៈ « ខ្ញុំចេញទៅរៀនជាមួយអ៊ីតនូហ្វូរមុហ្ស

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស
តាំងពីព្រឹកព្រលឹម ខ្ញុំមិនចេញពីផ្ទះរបស់លោកហួត
ដល់យប់ »។ ក្រោយមក អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក បានទៅរៀន
ជាមួយ ណាហ្វៀក ជាខ្ញុំបម្រើរបស់ អ៊ីតនូ អ៊ីម៉េរ។ ក៏
ដូចគ្នាដែរ លោកបានទៅរៀនជាមួយ អ៊ីតនូ ស្យាហាប
អ៊ីហ្សូសរីយ៉េ លោកជាអ្នកកត់ត្រាម្នាក់ម៉ាត់វចនៈដំបូង
គេបង្អស់ ហើយលោកជាព្រឹទ្ធបុរស (شيخ) ដ៏ល្បីល្បាញ
ជាងគេនៅទីក្រុងម៉ាឌីណា។ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក បាន
ដំណាលពីលោកក្នុងសាស្ត្រាវាស់ម្លវត្ថុក៏របស់ លោក
ចំនួន១៣២ហាទីស មានហាឌីសខ្លះគេលួចប្រឌិត។
ជាមួយនោះលោកក៏បានរៀនជាមួយអ៊ីម៉ា ហ្វាក់ហ្វៀរអ៊ី
ស្តាហ្វ៊ីក ជាពូជពង្សណាពី លោកបានចងក្រងហាទីស
ចំនួនប្រាំបួនដែលបានរៀនពីអ៊ីម៉ាក្នុងសាស្ត្រា វាស់
ម្លវត្ថុក៏របស់លោក ក្នុងនោះមានហាទីសចំនួនប្រាំដែល
មានមូលដ្ឋានតំណាលចេញពី ឫសគល់ច្បាស់ពីហាទី

កំណត់របស់អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កំណើតវចនៈ អ្នកម្នាំ ម៉ាតិក ពិន អាណេស
សតែមួយវែង គឺហាទីសតំណាលដោយបញ្ជាពៀរពីរឿង
ធ្វើបុណ្យហ័ជ្ជ រីឯហាទីសបួនទៀតដាច់ខ្សែរយៈអ្នក
តំណាល។ លោកបានតំណាលពី ហ៊ីស្សាម ពិន អូរ៉ះ
ពិន អើហ្ស៊ីពៀរ , ម្ចាស់កំណើត ពិន អាល់មុងកាទៀរ , យ៉ះ
យ៉ា ពិន សាអ៊ុដ អាល់កីត្តន អាល់អាន់ស្តោរីយ៉េ , សាអ៊ុ
ដ ពិន អាព្វ សាអ៊ុដ អាល់មីកប្តារីយ៉េ , រ៉េពីអៈ ពិន អាបៈ
ឌុររ៉េម៉ាន ដែលគេស្គាល់ថា រ៉េពីអៈថ្វីតំនិត , និងតំណាល
ពីដៃគូរបស់លោកផ្ទាល់ដូចជា អាល់អាវហ្សាអ៊ីយ៉េ និង
អើស្តារីយ៉េ និងអាល់លែស។ អ្នកដែលតំណាលតពី
លោកមានអាបៈឌុររ៉េម៉ាន ពិន មៈទីយ៉េ និងអាល់អីកណា
ពីយ៉េ។

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

វេទិកាទស្សនៈច្បាប់របស់លោក

វេទិកាទស្សនៈច្បាប់របស់លោក

មនុស្សមកអង្គុយជាក្រុម ដើម្បីរៀនសូត្រជាមួយ
លោកតាំងពីលោកមានអាយុ១៧ឆ្នាំ លោកពុំទាន់ហ៊ាន
បញ្ចេញទស្សនៈច្បាប់ លើកលែងតែបន្ទាប់ពីលោក
បានពិគ្រោះប្រឹក្សាជាមួយអ្នកប្រាជ្ញវិទូចំនួន៧០នាក់ នៃ
ពួកអ្នកប្រាជ្ញវិទូក្នុង ទីក្រុងម៉ាឌីណាៈខណៈដែលលោក
មានអាយុ៤០ឆ្នាំ។

ការពិនិត្យពិច័យទៅលើចំណេះដឹង និងទស្សនៈច្បាប់៖

អ្នកប្រាជ្ញមូលកម្មាត្ថវិធី:

អ្នក ម៉ាណិក ពិន រតនាណ័ស

គេតំណាលអំពីណាពីនៃហាទីសអាតូហ្វីរ៉ែយរ៉ែ៖ ព្យា

ការរំលោភបានមានប្រសាសន៍ថា: « មនុស្សនឹងនាំគ្នា

ជិះអ្នកស្វែងរកចំណេះវិជ្ជា ពួកគេពុំប្រទះនឹងអ្នកប្រាជ្ញ

វិទូណាពូកែជាងអ្នកប្រាជ្ញវិទូនៅ ទីក្រុងម៉ាឌីណា៖នោះ

ឡើយ ។ មានអ្នកប្រាជ្ញជាច្រើនបានពន្យល់ថាហាង

សនេះត្រូវនឹងលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់អ្នកម៉ាស៊ីក។

មានគេមកប្រាប់ អ្វីម្យ៉ាង ម៉ាលីកខណៈដែលមានសាស្ត្រា

អាស់ម្លូវត្តក់ច្រើនប្រភេទត្រូវបាននិពន្ធឡើង កាល

សម័យលោកមានអ្នកប្រាជ្ញជាច្រើនបាននិពន្ធសាស្ត្រ

អាស់ម្លូវីត្តក់ដូចលោកដែរ លោកបាននិយាយថា: «

ទុកអោយពួកគេធ្វើចុះ មិនអាចបិតបេរជាដាច់ខាត

លើកលែងតែសាស្ត្រាណាដែលគេនិពន្ធឡើងដោយ

ចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះអស់ឡោះជាម្ចាស់ប៉ុណ្ណោះ »។ ហេតុ

ដូច្នេះ ទើបលោកធ្វើការពិនិត្យពីថ្មីយយ៉ាងស្អិតស្អន់ទៅ

លើទស្សនៈច្បាប់ នៅពេលលោកទទួលរ៉ាប់រង ឬនៅ

ពេលចាប់អនុវត្ត។ មានគេសួរលោកអំពីបញ្ហាជាច្រើន

លោកមិនទាន់ឆ្លើយតបភ្លាមៗទេ លើកលែងតែបញ្ហា

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម៉ាត់វចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

តូចតាចប៉ុណ្ណោះ ជួនកាលបញ្ហាខ្លះលោកគិតរាប់ឆ្នាំ
ហើយមិនទាន់មានទស្សនៈណាឯកភាពគ្នានៅឡើយក៏
មានដែរ។ ភាគច្រើននៃទស្សនៈច្បាប់របស់លោកតែង
ភ្ជាប់ជាមួយនឹងព្រះបន្ទូលមួយដែលអស់ឡោះជាម្ចាស់
បានបន្ទូលថាៈ (إن نطن إلا ظنا وما نحن بمستيقنين) មានន័យ
ថាៈ « បើយើងសង្ស័យ វានៅតែជាការសង្ស័យប៉ុណ្ណោះ
តាមពិតពួកយើងមិនទាន់ប្រាកដក្នុងចិត្តនៅឡើយទេ »
។ លោកមិននិយាយលុះត្រាណាលោកមានជំនឿចិត្ត
និងទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង ហើយបើមានគំនិតអ្វីមួយ
ដែលលោកនៅសង្ស័យ លោកបោះបង់គំនិតនោះចោ
ល។

វេទិកាទស្សនៈច្បាប់របស់លោក

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កម្រិតៈ

អ្នកម្ចាស់ ម៉ាស៊ីន ពិន អាណេស

ស្មារតីលើកតម្កើងចំណេះដឹង និង បរិស្ថាន

ស្មារតីលើកតម្កើងរបស់លោកចំពោះ ចំណេះដឹង
គឺ លោកមិនចាប់ផ្តើមលើក ប្រធានបទអ្វីមួយមក
និយាយបកស្រាយ លុះត្រាតែខ្លួនលោកស្មារតីស្អំ (មាន
ទឹកស្អំ) លោកមិនដែលឈរនិយាយ ឬឈរសរសេរ
ហាទីស លោកមិនដែលអោយតំលៃដ៏ណាជាងដីក្រុង
ម៉ាឌីណា។

ស្មារតីលើកតម្កើងចំណេះដឹង និង បរិស្ថាន

ការឈ្លានពាន និងបរិកលក្ខណៈរបស់លោក

អស់ឡោះជាម្ចាស់បានប្រទានអោយអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក នូវទេពកោសល្យ និងបំណិនជាច្រើនរហូតដល់លោក បានក្លាយជាអ៊ីម៉ាដែលគ្មាននរណាដូចលោក៖

- ការទន្ទេញ៖ គេចាំថាអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពូកែចងចាំ ក្នុងជំនួបម្តងនៃវេទ កាចំណេះដឹងលោកអាច ទន្ទេញចាំហាទីសចំនួន៤០។
- លោកពូកែអត់ធ្មត់ និងស្ម័គ្រចិត្ត។
- មានចិត្តជ្រះថ្លាដើម្បីអស់ឡោះក្នុងការរៀនសូត្រ។លោកធ្វើការពិនិត្យពិច័យ ស្អិតល្អន់ ហ្មត់ចត់ក្នុងការតំណាលហាទីស។ លោកមិន តំណាលតពីហាទីសណាដែលគ្មានមូលដ្ឋាន ច្បាស់លាស់ លោកមិនមើលសំបកក្រៅ ឬរូប រាងរបស់អ្នកតំណាល។ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកបាន និយាយថា៖ « ខ្ញុំបានជួបក្នុងវិហារនេះ (ម៉ាស្ទិត ណាពី)ចំនួន៧០នាក់នៃអ្នកដែលតំណាលពី

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កម្មវិធីៈ

អ្នកប្រឹក្សា ម៉ាណិក ពិន អាណេស

- អ្នកនេះពីអ្នកនោះរួចនិយាយថា ពួកវាវិលោក បានមានប្រសាសន៍ ខ្ញុំមិនទទួលយកពីការ តំណាលរបស់ពួកគេឡើយ។ បើសិនជាពួកគេ ទៀងត្រង់មែននោះ នៅពេលដែលគេដាក់ បន្ទុកឱ្យទទួលការខុសត្រូវលើរតនាគារសាធារណៈ នោះពួកគេនឹងរក្សាសេចក្តីទុកចិត្តនេះ តែនៅសង្ស័យថាពួកគេពុំមែនជាមនុស្ស ប្រភេទនេះនៅឡើយទេ »។
- លោកពូកែមើលទឹកមុខមនុស្ស មើលផ្ទះចរិត និងចិត្តរបស់មនុស្ស។

សាក្សីបញ្ជាក់ និងការសម្ភាសន៍ពីភាពអ៊ីម៉ាបស់លោក

សាក្សីបញ្ជាក់និងការសម្ភាសន៍ពីភាពអ៊ីម៉ាបស់លោក

- អិតន្ទ ហ្វូមុហ្សបានបញ្ជាក់ថា: « ហៅគេទៅ ព្រោះគេនឹងក្លាយជាអ្នកប្រាជ្ញវិទូ »
- អិតន្ទ ស្យាហាបបាននិយាយថា: « ឯងគឺជា បិដកផ្ទុកកំណែ:ដឹង »។
- គេសួរអាព្វ អាល់អើសវ៉ាត់ថា: តើនរណាមាន លទ្ធភាពបញ្ចេញទស្សនៈច្បាប់បន្ទាប់ពីរ៉ឺពីអៈ នៅម៉ាឌីណា? លោកបានតបវិញថា: ក្មេង ប្រុសម្នាក់មកពីត្រកូលអាល់អើស្តហ្គាហ៊ីយ៉ (អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក)។
- សាហូយ៉ាន ពិន អ៊ីយ៉ែណា: «បើប្រៀបនឹងម៉ា លីក តើពួកយើងជាអ្វី? យើងគ្រាន់តែគ្រាប់ តាមស្មារតីរបស់អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកប៉ុណ្ណោះ »។ លោកបានបន្តថា: « ខ្ញុំឃើញថា ម៉ាឌីណានឹង មហន្តរាយនៅពេលអត់ពីអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក »។ លោកបន្តទៀតថា: « អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកជា

ចៅហ្វាយនៃអ្នកក្រុងម៉ាឌីណា៖ »។ លោកបាន
និយាយទៀតថា៖ « អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកជាចៅហ្វាយ
នៃពួកអ្នកមូស្លីមទូទៅ »។

- អ៊ីម៉ា សាហ្វីអ៊ីយ៍៖ « បើមានដំណឹងមកដល់ គឺ
អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកដូចជាផ្កាយ »។ លោកបានបន្ត
ថា៖ « អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ជាសាស្ត្រាចារ្យរបស់ខ្ញុំ
គ្មាននរណាមានសគុណលើខ្ញុំជាងអ៊ីម៉ា ម៉ា
លីក យើងបានរៀនចំណេះដឹងពីលោក ពិត
ប្រាកដណាស់ ខ្ញុំជាកូនសិស្សម្នាក់នៃកូន
សិស្សដទៃទៀតរបស់អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក » លោក
បានបន្តទៀតថា៖ « អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកប្រៀបបាន
នឹងផ្កាយព្រឹក ដែលគ្មានផ្កាយណាអាចប្រៀប
ធៀបបាន »។
- អ៊ីម៉ា អាស់អាហ្សាអ៊ីយ៍៖ « ខ្ញុំបានឃើញបុរស
អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ (ចង់សំដៅចំពោះ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក
) »។

- អាព្វ យូសុហ្វៈ « ខ្ញុំមិនដែលជួបប្រទះនរណា មានចំណេះដឹងជ្រៅជ្រះជាងវិទូទាំងបី គឺ អ៊ីម៉ា ម៉ាលិក អាព្វ ឡែឡា និង អាព្វ ហានីហ្វៈ »។
- អាល់ឡែសៈ « ចំណេះដឹងអ៊ីម៉ា ម៉ាលិកមាន គុណធម៌ បរិសុទ្ធ អ៊ីម៉ា ម៉ាលិកនិយាយសំ រាប់អ្នកណាដែលរៀនសូត្រជាមួយលោក »។
- អិតនូ អាល់មូហ្គារីកៈ « បើគេអោយខ្ញុំជ្រើស រើសអ៊ីម៉ាម្នាក់សម្រាប់ប្រជាតិយើង នោះខ្ញុំនឹង ជ្រើសរើសយកអ៊ីម៉ា ម៉ាលិក »។
- អិតនូ អាល់មះទីយៈ « អ៊ីម៉ា ម៉ាលិកយល់ពីទ ស្យូនៈច្បាប់ខ្លាំងជាង អាល់ហាកាំ និងហាម៉ាដ »។ លោកបានបន្តថាៈ « វិទូហាទីសដែលគេ ត្រូវយកធ្វើជាគំរូមានបួននាក់ គឺ សាហូយ៉ាន នៅគូហ្វៈ ម៉ាលិក នៅហ៊ីហ្គើស អាល់អាវហ្សា អ៊ីយ៍នៅស្យាម និងហាម៉ាដ ពិន យ៉ាហ្ស៊ីតនៅ បាស្រាៈ »។

- យ៉ះយ៉ា ពិន សាអ៊ីដ: « ម៉ាស៊ីន ជាមេដឹកនាំ ពួកអ្នកមានជំនឿខាងផ្នែកហាទីស »។ លោក បានបន្តថា: « ម៉ាស៊ីនបិតក្នុងលំដាប់ខ្ពស់បំផុត នៃសហការីរបស់អើសហ្សូសរីយ៉េ ជារឿយៗដែល មានទំនុកចិត្ត និងសុក្រឹតជាងគេបំផុតចំពោះ អ្វីគ្រប់យ៉ាង »។ លោកបានបន្តទៀតថា: « ម៉ា ស៊ីនបិតក្នុងលំដាប់ផ្កាយខាងផ្នែកហាទីស មិន ទទួលបានតំណាលណាដែលខ្សោយ ហើយបាន ជំណាញ់ផ្ទាល់ពីកូនចៅរបស់ពួកជនភៀសខ្លួន និងពួកអ្នកគាំទ្រពួកជនភៀសខ្លួន »។
- អាន់ណាសាអ៊ីយ៉េ: អ្នកទទួលបន្ទុកជា លេខាធិការរបស់អល់ឡោះជាម្ចាស់គឺ ស្បែក ហ្គុះ ម៉ាស៊ីន យ៉ះយ៉ា ពិន សាអ៊ីដ អាល់កីត្តន គ្មាននរណាប្រសើរសម្រាប់ខ្ញុំបន្ទាប់ពីពួកអ្នក ទាន់ជំនាន់សហការីជាងអ្វីម្យ៉ាង ម៉ាស៊ីន ។

សេចក្តីសង្ខេបនៃការសរសេរនិងការបកស្រាយ

អ្នកប្រាជ្ញម៉ូហាំម៉ាត់រ៉ាចនៈ

អ៊ីម៉ាំ ម៉ាលីក ពិន អាណេស

- អៈម៉ាត់ ពិន ហាំប្ពាលៈ៖ «ម៉ាលីកបាននាំហាទីសកប្រសើរ ជាងគេបង្អស់ពីអ៊ីសហ្សាសរីយ៉ា និងអ៊ីពន្ធ អ៊ូយ៉ែណៈ ។

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កំណត់រចនា:

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

កូនសិស្សរបស់លោក

ភាគច្រើននៃពួកអ៊ីម៉ា ដែលដុះដាលឡើងនៅ
សម័យអ៊ីម៉ាម៉ាលីកសុទ្ធតែជាកូនសិស្សរបស់លោក។
លោកមានកូនសិស្សមកគ្រប់ពីទិសទីច្រើនឥតគណនា
កត្តាដែលធ្វើអោយលោកមានកូនសិស្សច្រើនបែបនេះ
ដោយសារលោករស់នៅ ក្នុងទីក្រុងម៉ាឌីណា ហើយ
ពួកអ្នកធ្វើបុណ្យហ៊ុំជួរនាំគ្នាមកធ្វើទស្សនកិច្ចវិហារណា
ពី ពួកគេនាំគ្នាស្នាក់នៅទីនោះរៀនជាមួយលោក អ្នក

អ្នកប្រាជ្ញមូហកំម៉ាត់វចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលិក ពិន អាណេស

ខ្លះស្នាក់នៅយូរ ខ្លះទៀតស្នាក់នៅមួយរយៈពេលខ្លី។
ម្យ៉ាងវិញទៀត កត្តាដែលធ្វើអោយលោកមានកូន
សិស្សច្រើន ព្រោះលោកមានអាយុវែងលោកមានអាយុ
រហូតដល់ទៅ៩០ឆ្នាំ។ លោកអ៊ីម៉ា អើហ្សាហាពីយ៍បាន
រាប់ឃើញលើសពី១៥០នាក់ក្នុងចំណោមពួកគេគឺ៖

- លោក មូហកំម៉ាត់ ពិន អ៊ីទ្រេស ជាមេនិកាយ
ស្សាហ្វីអ៊ីយ៍។
- លោក អាប់ឌុលឡោះ ពិន កសិម។
- លោក អាប់ឌុលឡោះ ពិន ភីហាប់។
- លោក អើស្សហាប់ ពិន អាប់ឌុលអាហ្ស៊ីស
ត្រកូលអារ៉ាប់កោយស៊ីយ៍។
- អាសាដ ពិន អាល់ហ្សូរ៉ិត។
- អាប់ឌុលម៉ាលិក ពិន អាប់ឌុលឡោះ អាល់ម៉ា
ចេស្សន។
- អាពូ អាល់ហាសាន់ ពិន អាពូ អ៊ីយ៉េស មកពី
ស្រុកខាត់សាន។

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កំរោងរចនា:

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

- អិតន្ទ អាស់រ៉ាលីដ អាព្វ យ៉ះម៉ាដ មកពី កុលសម្ព័ន្ធអាភ័បហិមយៀវ។
- អិតន្ទ យូដាស្យូ អាព្វ អាស់ហៃសាំ អាស់ម៉ះ ហ្គាលីយ៍។
- អាព្វអាប៌ឌុលឡោះ មកពីកុលសម្ព័ន្ធអាភ័ប ឡាខាម។
- អាព្វ អូស្មាន សាអ៊ីដ ពិន ស្យូកហ្គះ មកពី ស្រុកខ័រសាន។
- អាព្វ ដាវូដ ស្វីឡែម៉ាន ពិន ចាវូដ មកពីស្រុក តោយ៉ាលីស។
- អាព្វ អាប៌ឌុលឡោះ ពិន ហ្សាក់រ៉ាន មកពី ស្រុកតួរមុស។
- អាព្វ យ៉ះយ៉ា ពិន ហាម៉ាដ អាន់ណៀរស៊ីយ៍
- អិតន្ទ ហ្គាប៌ឡោះ អាប៌ដាន អាស់ម៉េរ៉ាហ្ស៊ីយ៍
- អាព្វ អាមៀវ មកពីពូជអាភ័បត្រកូលកោយស៊ី យ៍ អាស់អាគោទីយ៍។

ស្នាដៃនិពន្ធរបស់លោក

ស្នាដៃនិពន្ធរបស់លោក

- អាល់ម៉ាវីត្តកៈ ជាស្នាដៃនិពន្ធដ៏សំខាន់បំផុត និងជាតំណែលដ៏ពិសេសរបស់លោក ដែល លោកសរសេរនិពន្ធដោយខ្លួនលោកផ្ទាល់ លោកប្រើពេលនិពន្ធអស់រយៈកាលជិត៤០ ឆ្នាំ។ ជាស្នាដៃនិពន្ធដ៏ល្បីរន្ទី ពួកអ៊ីមាំ ទាំងឡាយបានទទួលស្គាល់ថាជាក្បួនតម្រា ដែលឈានមុខគេ បើប្រៀបនឹងក្បួនតម្រាហា ទីសផ្សេងៗទៀត នៅយុគសម័យលោក និង

សម័យក្រោយៗមកទៀតរហូតដល់សម័យអ៊ីម៉ា
អាស់ពូខោរីយ៉េ។

- លោកអ៊ីម៉ា ស្យាហ្វីអ៊ីយ៉េបាននិយាយថា៖ «
គ្មានសាស្ត្រាណាដែលនិពន្ធឡើងនៅលើផែន
ដីនេះ បន្ទាប់ពីគម្ពីរអាស់គូរអានត្រឹមត្រូវជាង
សាស្ត្រារបស់អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក។ ក្នុងតំណាលខ្លះ
សរសេរថា ត្រូវជាង ហើយក្នុងតំណាលខ្លះសរ
សេរថាមានប្រយោជន៍ជាង។ សំដីនេះលេច
ឡើងនៅមុនស្នាដៃសាស្ត្រា អ៊ីម៉ា អាស់ពូខោរី
យ៉េបានលេចឡើង។
- លោកអ៊ីម៉ា អាស់ពូខោរីយ៉េ៖ « ជាក្បួនសាស្ត្រា
ដ៏ត្រឹមត្រូវបំផុត ម៉ាលីកតំណាលពីណាហៀក
ដំណាលពីអំពន្ធ អ៊ីម៉េរ »។ អ៊ីម៉ា អាស់ពូខោរី
យ៉េបានហៅសាស្ត្រានេះថា សុវណ្ណក្រម (سلسلة الذهب)
ភាគច្រើននៃសាស្ត្រានេះមានសរសេរ
នៅក្នុងសាស្ត្រាអាស់មូរីត្តក់។

- លោកប្រធានតុលាការ អាឡូ ហ្គាកើរ ពិន អា
ល់អាវ៉ាប៊ីយ៍ក្នុងអត្ថកថាសាស្ត្រាអាត់តួរមីហ្ស៊ី
យ៍បាននិយាយថា៖ « សាស្ត្រាអាល់មូរីត្តក់ជា
មូលដ្ឋាន និងជាស្នូល ហើយសាស្ត្រាអាល់ពូ
ខោរីយ៍ជាមូលដ្ឋានទីពីរនៃស្នូលនេះ ដោយ
យោងតាមសាស្ត្រាទាំងពីរនេះគេបាននិពន្ធ
ស្នាដៃផ្សេងៗ ដូចជា សាស្ត្រារបស់លោកមូស្លី
ម និងអាត់តួរមីហ្ស៊ីយ៍ »។
- ស្នាដៃនិពន្ធស្តីអំពីការឆ្លើយតបទៅនឹងពួក
និកាយព្រះលិខិតនិយម
- សារស្តីអំពីព្រះលិខិត
- ស្នាដៃនិពន្ធស្តីអំពីក្បួនមើលផ្កាយ និងក្បួន
តារាសាស្ត្រ
- សារស្តីអំពីច្បាប់ក្រមវិនិច្ឆ័យ នៃអំណាចតុល
ការមាន១០ភាគ
- អត្ថកថាពាក្យពិបាកនៃគម្ពីរអាល់តួរអាស

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កម្មវិធី៖

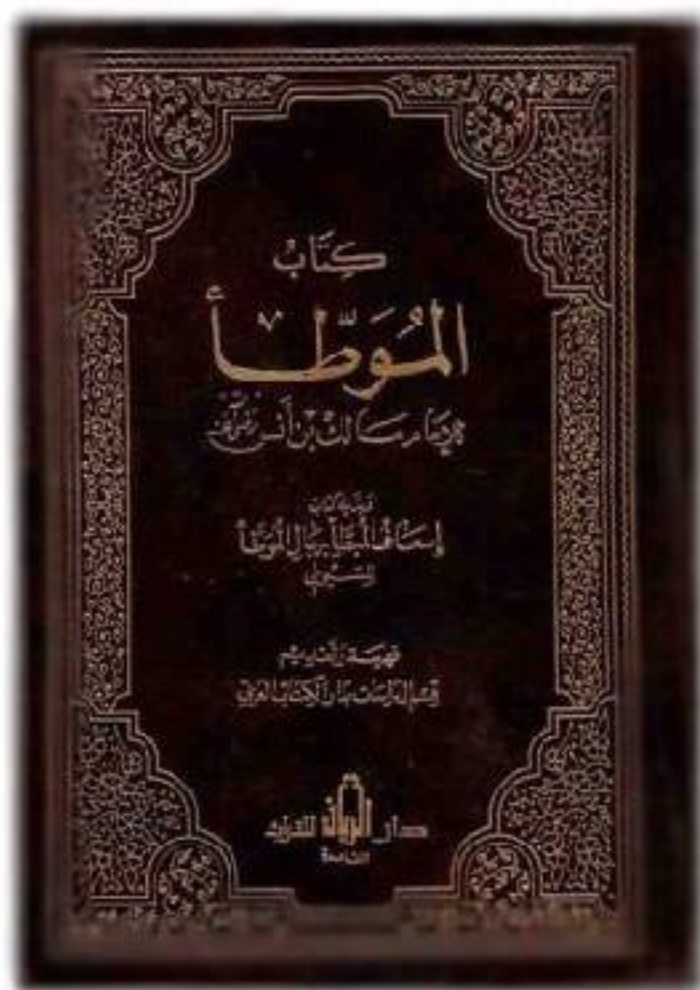
អ៊ីម៉ា ម៉ាណិក ពិន អាណេស

- បញ្ជីកំណត់ត្រាធំ ជាកម្រងសារទាក់ទងនឹង
ក្បួនច្បាប់ឥស្លាមដែលគេតំណាល ពីលោក
មានប្រហែលចំនួន៣៦០០០ករណី។

អ្នកប្រាជ្ញមូលកម្មម៉ាតឺរីចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

វិធីសាស្ត្រផែននិពន្ធសាស្ត្រអាល់មូវីត្ត

វិធីសាស្ត្រផែននិពន្ធសាស្ត្រអាល់មូវីត្ត

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក បានប្រកាន់ខ្ជាប់នូវលក្ខខណ្ឌជាច្រើន តឹងរឹង និងសុក្រឹតបំផុតក្នុងការនិពន្ធសាស្ត្ររបស់ លោក ដោយប្រើវិធីពិនិត្យពិច័យ សិក្សាស្រាវជ្រាវ និង សំរិតសំរាំងយកហាទីសណាដែលត្រឹមត្រូវ។ លោក បានត្រាប់តាមរបៀបពួកអ្នកនិពន្ធសម័យលោកផងដែរ លោកសរសេរភ្ជាប់ជាមួយហាទីសនូវពាក្យសំដីរបស់ ពួកសហការី និងពួកអ្នកទាន់ជំនាន់សហការី និងទស្សនៈរបស់ពួកអ្នកប្រាជ្ញខាងក្បួនច្បាប់ ក្នុងនោះមាន

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កម្រិតៈ

អ្នកម្ចាស់ ម៉ាស៊ីន ពិន អាណេស

ពាក្យទំនៀមរបស់ពួកសហការីរហូតដល់ទៅ៦១៣
ពាក្យ។ និងទ្រឹស្តីរបស់ពួកអ្នកទាន់ជំនាន់ ពួកសហការី
ចំនួន២៨៥ទ្រឹស្តី។ ក្នុងជំពូកនីមួយៗចាប់ផ្តើម ដោយ
ហាទីសដែលតំណាលតគ្នារហូតដល់ណាពី បន្ទាប់មក
លើកពីទំនៀមរបស់ពួកសហការី ហើយជួនកាល
លោកលើកពីការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់អ្នកស្រុកម៉ាឌី
ណៈមកបកស្រាយ...ដូច្នេះ ក្នុងពេលតែមួយសាស្ត្រា
របស់លោកជាក្បួនទីសផង និងជាក្បួនហ្វីកោះផង។ ពុំ
មែនគ្រាន់តែជាសាស្ត្រាដែលប្រមូលចងក្រង ការ
តំណាលតែប៉ុណ្ណោះទេ។

ទ្រឹស្តី (ស្រីតាំងនិពន្ធសាស្ត្រ) អាណេស

មូលហេតុនៃភាពខ្វែងគ្នាក្នុងសាស្ត្រាណល់ម៉ូរ៉េត

សាស្ត្រាណល់ម៉ូរ៉េតក៏មាន១៦កថាភាគដែល លោកហៅថាសៀវភៅ ចាប់ផ្តើមដោយសៀវភៅស្តីអំពី ពេលវេលាថ្ងាយបង្គំ និងបញ្ចប់ដោយសៀវភៅស្តីអំពីឈ្មោះរបស់ព្យាការីម្លប់កាំម៉ាត់។

សាស្ត្រានេះជាក្បួនកំណត់ត្រាឥស្សាមដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមមួយ ក៏ជាសៀវភៅមួយច្បាប់ដ៏មានតម្លៃគ្របដណ្តប់នូវហាទីស ដែលតំណាលពីណាពីមួយចំនួនធំ និងតំណែលទ្រឹស្តីដ៏វិសេសវិសាលរបស់ពួកសហការី និងពួកអ្នកទាន់ជំនាន់សហការី និងពួកអ្នកជំនាន់ក្រោយៗទៀត។ ក្នុងនោះក៏មានមានចងក្រងនូវការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងទស្សនៈច្បាប់របស់លោកផងដែរ។

គេអោយឈ្មោះម៉ូរ៉េតក៏ព្រោះអ្នកនិពន្ធសៀវភៅ បានត្រួសត្រាយ សម្អាត និងបើកផ្លូវអោយមនុស្សទូទៅ។ គេបានតំណាលពីអ៊ីម៉ា ម៉ាលីកថាៈ « លោកបានដាក់ជូនសៀវភៅរបស់លោក អោយអ្នកប្រាជ្ញវិទូខាងក្បួនច្បាប់ត្រួតពិនិត្យចំនួន៧០នាក់ នៃពួក

មូលហេតុភាពខ្វែងគ្នាក្នុងសាស្ត្រាណល់ម៉ូរ៉េត

ស្ត្រីម្នាក់បានប្រាប់អ្នកស្រាវជ្រាវថា គាត់បានឃើញអ្នកប្រាជ្ញវិទូនៅទីក្រុងម៉ាឌីណា៖ ពួកគាត់ទាំងអស់បាន

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម្នាក់ៗបាន៖ អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស
អ្នកប្រាជ្ញវិទូនៅទីក្រុងម៉ាឌីណា៖ ពួកគាត់ទាំងអស់បាន
ឯកភាព ខ្ញុំដាក់ឈ្មោះសៀវភៅនេះថា អាស់មូរីត្តក់ »។
អ៊ីម៉ា ម៉ាលីកបង្រៀនសៀវភៅអាស់មូរីត្តក់ នេះដល់
មនុស្សលោករយៈកាល៤០ឆ្នាំលោក បានសរសេរ
បន្ថែម លុបចោល និងកែលម្អក្នុងកំឡុងពេលនោះ ពួក
កូនសិស្សស្តាប់ ឬសូត្រអោយលោកស្តាប់ ដូច្នេះបាន
ជាសាស្ត្រាអាស់មូរីត្តក់មានតំណាល ច្រើនខុសៗគ្នា
ដោយសារលោកបានធ្វើការកែសម្រួល ទៅលើសា
ស្ត្រានេះ មានសិស្សខ្លះ តំណាលតពីលោកមុននឹង
លោកកែសម្រួល អ្នកខ្លះក្នុងពេលលោកកំពុងកែ
សម្រួល ហើយអ្នកខ្លះទៀតបានតំណាលតពីលោកនៅ
ដំណាក់កាលចុងក្រោយ នៃជីវិតរបស់លោក ហើយ
មួយចំនួនទៀតបានតំណាលតពីលោកទាំងមូលតែម្តង
និងមួយចំនួនទៀតតំណាលតពីលោកមិនទាន់គ្រប់នៅ
ខ្វះសេចក្តីនៅឡើយ។ ហេតុដូច្នេះ ទើបសាស្ត្រា អាស់
មូរីត្តក់របស់លោកល្បីថាមានតំណាលច្រើនច្បាប់ តែ
តំណាលដែលសំខាន់ៗនោះគឺ៖

- តំណាលរបស់យ៉ះយ៉ា ពិន យ៉ះយ៉ា អាល់មេស មូទីយ៉េ អាល់ឡេស៊ីយ៉េ ឆ្នាំ២៣៤ហ.សគឺជា តំណាលដ៏ល្បីល្បាញជាងគេអំពីអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ផ្អែកលើតំណាលនេះពួកអ្នកប្រាជ្ញបានយកជា គោលក្នុងការធ្វើអត្ថកថា។
- តំណាលរបស់អាពូ មុស្តាប៉េ អ៊ែសហ្សូសរីយ៉េ លក្ខណៈពិសេសក្នុងតំណាលនេះមានសេចក្តី បន្ថែម ហើយក៏ជាតំណាលចុងក្រោយបង្អស់ ដែលតំណាលអំពីអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក គឺជាតំណាល ដែលគេយកមកជជែកគ្នារវាងពួកអ្នកប្រាជ្ញវិ ទ្យ។
- តំណាលរបស់អាប៉េឌុលឡោះ ពិន មុស្តីម៉េ អា ល់អ៊ីកណាពីយ៉េឆ្នាំ២២១ហ.ស ជាតំណាល ដែលមានទំហំធំជាងគេ ហើយអាប៉េឌុលឡោះ ជាបុគ្គលដែលមានការ ពិនិត្យពិច័យ ច្បាស់លាស់ជាងគេក្នុងការតំណាលសាស្ត្រា អាល់មូរីត្តក់នេះ ជាមតិយល់ឃើញរបស់ អ៊ីពន្ទ

អ្នកប្រាជ្ញម្នាក់ម្នាក់ៗចន្លោះ:

អ្វីម្យ៉ាង ម៉ាលីក ពិន អាណេស

ម្នាក់ៗ អាណេសាអ៊ី និងអិតន អាណេសាអ៊ី
យី។

ស្នាដៃអត្ថកថាសាស្ត្រាណ្តែងម្នាក់ៗ៖

- ពន្លឺអត្ថកថាសាស្ត្រាណ្តែងម្នាក់ៗ ម៉ាលីក ពិន អាណេសា និងអិតនដោយ អាណេសាអ៊ី ពិន អាណេសា អាណេសា កាន់និកាយម៉ាលីកីយី។
- កម្រងអត្ថបទក្រុមមេនិកាយហ្វីកោះតាមតំបន់ និងអ្នកប្រាជ្ញវិទ្យាប្រទេសផ្សេងៗរួមទាំងអត្ថកថាសាស្ត្រាណ្តែងម្នាក់ៗ ពន្យល់ពីទស្សនៈ និងតំណែលទ្រឹស្តីផ្សេងៗ អត្ថាធិប្បាយដោយសង្ខេប និងអិតនដោយ អិតន អាណេសាអ៊ី។
- អត្ថកថាពាក្យពិបាកក្នុងសាស្ត្រាណ្តែងម្នាក់ៗ និងអិតនដោយ អេសិលមីយី។
- វិធីកាត់ឆ្ពោះទៅកាន់សាស្ត្រាណ្តែងម្នាក់ៗនិពន្ធដោយ អាណេសាអ៊ី។
- អត្ថកថា អេសិលមីយីអំពីអាណេសាអ៊ី។

អ្នកប្រាជ្ញមូហកម្មម៉ាត់ចិន:

អ៊ីម៉ា ម៉ាលីក ពិន អាណេស

មរណភាពរបស់លោក

មរណភាពរបស់លោក

បន្ទាប់ពីការរស់នៅប្រកបដោយមានន័យ និង
បំពេញកាតព្វកិច្ចដ៏ទូលំទូលាយ លោកអ៊ីម៉ា ម៉ាលីក
បានទទួលមរណភាពនៅក្នុងខែនិទាយរដូវទី១ឆ្នាំ
១៧៩២.ស ត្រូវនឹងឆ្នាំ៧៩៥គ.ស មានអាយុវែងរហូត
ជិតដល់ទៅ៨៦ឆ្នាំ។ កាលនោះចៅហ្វាយក្រុងម៉ាឌីណា
ឈ្មោះ អាប៊ុលឡោះ ពិន មូហកម្មម៉ាត់ ពិន អ៊ីម៉ា ហ៊ុម
មកពីត្រកូលអាល់អាហ្គើស បានរៀបចំថ្វាយបង្គំជូន
សព្វ ហែ និងសែងគ្រួសាររបស់លោក ហើយបាន

អ្នកប្រាជ្ញម្ចាស់កំរាមាត់វចនៈ

អ៊ីម៉ា ម៉ាលិក ពិន អាណេស

បញ្ចុះសពរបស់លោកនៅអាល់ប្តាកៀក។ លោក អ៊ីម៉ា ស្យាហ្វីអ៊ីយ៍បាននិយាយថាៈ « កាលពួកយើងនៅមីក្កុះ ម្តាយមីងខ្ញុំបានប្រាប់ខ្ញុំថាៈ យប់មិញខ្ញុំយល់សប្តិឃើញ ចម្លែក ខ្ញុំបានសួរគាត់ថា មីងយល់សប្តិឃើញអ្វី? គាត់ ប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្ញុំឃើញគេមកប្រាប់ខ្ញុំថា យប់នេះមានអ្នក ប្រាជ្ញវិទូកំពូលបំផុត នៃមនុស្សនៅលើផែនដី លោកអ៊ី ម៉ា ស្យាហ្វីអ៊ីយ៍បានបន្តថា ពួកយើងគិតថាដូច្នោះ ហើយវាគឺជាថ្ងៃដែលអ៊ីម៉ា ម៉ាលិក ពិន អាណេសទទួល មរណភាព »។